

פח:

ביצד משתתפין פרק שמיני עירובין

מסורת הש"ס

עין משפט
נר מצוה

(א) שבת נז' ישינ' (ב) רש"י
(ג) ז"ל לרבה

הגהות הב"ח

(א) ויקח לא יספיק
א"ל כי כן הוא בספרים
למח' אצל תוס' גרסי
א"ל: (ב) ויהי ד"ה תנא
וכי' דלמחמ' דלא
יפסוק:

הגהות הגר"א

(א) נ"ס מיתוס פל' ד'
למח' מוקטום.

רבינו חננאל

לחוכו מים, לפי שאין
הגג עשוי לבלע אלא
למפר שם ואמר צנינו
של פלוני מקלח מים.
סחם צנינו מקלחין הן.
אמר רב תנאי בימות
הגשמים עוקה מחזיק
סאתים נותנין לו סאתים
סאה נותנין לו סאה.
בימות חסדי מחזיק
סאתים נותנין לו סאתים.
סאה אין נותנין לו כל
עיקר. ואמרין בימות
החסה נמי נתיב לו
סאה. גזירה שמא אתי
הי' ביה סאתים. אי הכי
בימות הגשמים גזירה.
ופרקין הכי השתא בימות
הגשמים בכאי נתיב לה
אי משום חצירו הא
קא מיקללא וקיימא כר,
אי אביי הילכך אפילו
כור אפילו כוריים שרי.
שפיא, וכן שני דיוטאות
שיי חצירות זו כנגד זו
מקצ' כר. אמר רבה אפילו
עירבו שתי דיוטאות זו
עם זו, אסור לשפוך זו
שארן לי עוקה [לשון זו].
ומקשה דבוי מאי טעמ',
ביוני דילמא אתי לאפילו
אפי' בביקא. אי הכי אפי'
עירבו גזירה דילמא אתי
לאפוש' יתי מביט סאתים
בעיקה. וחוב מי חיישין
לרביי מרא. והתניא
אתה לי עוקה גזוטרטא
שנהלאוי מים מערב
שבת שוביין לחובן מים
בשבת. ואסיקנא אמר רבה

מיהא וריקא כהדיא לר"ר: סימ' מיהא
כגון שיטתה ח' אמות על שמים דליכא
לפוטרה מן העוקה. קס"ד באכסדרה
העומדת חוץ לחצר כנגד אחד מן
המקלחות ומטקופת להשלים השיעור
אלמלא טעמא כדי שיהא שם שיעור
לזליעת המים הוא דהא הכא לאו
ד' מרובעות ויהו דלחמחו לולף:
באכסדרה מסלכת על פני כל החצר.
כגון חצר ארבע על שמים ואכסדרה
מהלכת על פני כולה להשלים ד' על
ד': ד' אמות על ד' אמות גרס
בבבבא. אלמלא מרובעות בעינן:
הא מני רבנן היא. דלא שרי ליה
משום שיעור מקום בליעת המים כדמנן
בממתי' (ע"א) אפילו כיצ' אמה אמה
לא יספיק לחוכו אלא על הגג או על
החצר אלמלא טעמא דידעו משום זילוף
הוא וגבי כיצ' מגלי דעתיה דקא שפיך
דלאו כר זילוף הוא וירשא דממתי'
ר"א בן יעקב היא דלמנן [שם] טעמא
משום שיעור מקום לזליעת כדמנן
[שם] כיצ' שהוא קמור ד' אמות: ומאי
דוחקין דרבי ירמיה. לפירושי ממתי'
משום דממתי' מיהא ושרי ליה בלחץ
וקטין ומיבעי ליה לאוקומי כר"א
לוקמה דכעיש ד' אמות מרובעות
ומשום זילוף וזכרנן: שפא פסוטה.
משמע שפא שיעורה הא שם זה
שיעור ד' אמות על ד' אמות לא שגא
כריכות ולא שגא בלחץ וקטין שרי:
למיני חצר שאינה ד' על ד' אמות.
דמשמע שפא עשויה כריכות זה
ואפילו יש זה כשיעור: ממתי'.
דקמי רבנן אכל שופך הוא על הגג
והן יורדים לביצ' כלומר לגזר החקוק
זו: דלא כחננאל. דלדריה בלחץ
שרי כנגד אסור. גזין שלהן לא היו
משופעין אלא חלקין כעין עליות שלנו
ועתה אותה בטיח מעובה וחוקקין
לגזרות לקלח גשמים ושופעין השופעין
שם: כמה דברים אמורים. דלחץ
עוקה: שיעורו במקומן. ולא איכפת
ליה דליפקו דנלאו הכי חזרו מטונפת
ועומדת מפני הגשמים: א"ל אביי
הכי

פחות מד' שופכן אי דעביד עוקה שרי אי
לא אסור ד' זורא אמר ר' א' אמות תימי פחות
מד' אמות לא תימי מאי בינייהו אמר אביי
אריך וקטין איכא בינייהו תנן חצר ואכסדרה
מצטרפין לד' אמות בשלמא לרבי זורא ניהא
אלא לרבה קשיא ^בהתגמא רבי זורא אליבא
דרבה באכסדרה מהלכת על פני כל החצר
כולה ת"ש חצר שאין בה ד' אמות על ד'
אמות אין שופכן לתוכה מים בשבת בשלמא
לרבה ניהא אלא לר' זורא קשיא אמר לך ר'
זורא אמר רבנן היא וממתי' ר"א בן יעקב
היא ומאי דוחקיה דר' זורא לאוקמה לממתי'
כר"א בן יעקב אמר רבא מתניתין קשתיה
מאי איריא דחני חצר שהיא פחותה ליתני
חצר שאין בה ד' אמות וא' על ד' אמות אלא
לאו ש"מ דר"א בן יעקב היא ש"מ והא
מרסיפא ר' אליעזר בן יעקב רישא לאו ר"א
בן יעקב כולה ר"א בן יעקב היא וחומר
מיחסרא והכי קתני חצר שהיא פחותה מד'
אמות אין שופכן לתוכה מים בשבת הא ד' אמות שופכן שר"א בן יעקב
אומר כיצ' הקמור ד' אמות ברה"ר שופכן לתוכו מים בשבת: ר"א בן יעקב
אומר כיצ' הקמור: ממתי' דלא כחננאל דתניא חננאל אומר אפילו גג מאה
אמה לא ישפוך לפי שאין הגג עשוי לבלוע אלא לקלח תנא במה
דברים אמורים בימות החמה אבל בימות הגשמים שופך ושונה ואינו
נמנע מ"ט אמר רבא אדם רוצה שיבלעו וקתני לא ישפוך ^א א"ל התם למאי ניהוש
והרי שופכן דאדם רוצה שיבלעו וקתני לא ישפוך ^א א"ל התם למאי ניהוש
לה אי משום קלקול חצירו הא מיקללא וקיימא ואי משום גזירה שמא
יאמרו צנורו של פלוני מקלח מים סתם צנורות מקלחים הם אמר רב
נחמן בימות הגשמים עוקה מחזיק סאתים נותנין לו סאתים סאה אין נותנין
לו כל עיקר בימות החמה נמי מחזיק סאה נתיב ליה סאה גזרה דלמא אתי
ליתן ליה סאתים א"ה בימות הגשמים נמי ליגזור התם מאי ניהוש לה אי
משום קלקול הא מיקללא וקיימא אי משום גזירה שמא יאמרו צנורו של
פלוני מקלח מים סתם צנורות מקלחים הן אמר אביי ^בהילכך אפילו כור ואפילו
כוריים: וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו: אמר רבא אפילו עירבו אמר ^ג (ליה)
אביי מאי טעמא אילימא משום נפישא דמאי והתניא אחת לי עוקה
ואחת לי גיסטרא בריכה ועריבה אף על פי שנתמלאו מים מערב שבת
שופכן לתוכן מים בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבא

והרי שופכן. הנשפכין לו לביצ' ארון מאה אמה שיש בו שיעור להיכלו בו וקא חזרו רבנן במתניתין לא יספוק. להך דביי קרי שופכן סתמא
ולהך דחזר קרי מים לפי שפעמים הוא מולפן: הסס. בימות הגשמים למאי ניהוש אי משום דניחא ליה דליפקו משום קלקול חצרו: הא
מקללא וקיימא. בגשמים: אי משום שלא יאמרו. ומאי למעבד בימות החמה אי נמי למימר שרי לזרוק כהדיא לר"ר דמה לי כגזר ומה לי
כר"ר ממש האי נמי לבי מחבין להא ליכא למיחש דסמס לגזרות בימות הגשמים מקלחין הן ואמרי מי גשמים ניהו אכל גבי כיצ' בימות
החמה אע"ג דיש בו שיעור ואדם רוצה שיבלעו במקומן איכא למיחש שמא יאמרו: מחזיק סאה. עוקה נותנין לו רשות להסחפך ולשפוך
סאה והאי דקאמרי לעיל שופך ושונה ואינו נמנע ס"ל לר"ג בעוקה קטנה ושיעור מדמה קאמר תנא דכרימא דשרי: הסס למאי ניהוש לה.
אי נמי למיחש סאתים לא איכפת לן דהא הוא גופיה לא יליף מינה חורבא למימר כי הכי דשרי ליה לשפוך בעוקה זו כדי לזלח לחון
היי' שרי למשנייהו לבראי דהא לא מקיימא מחשבתו ולא ניחא ליה דליפקו מיהא דהא חזרו מקללא וקיימא: ואי משום שמא יאמרו.
הרואים חזרו של פלוני כו' וסבורין שהוא מחבין לך: ספס לגזרו כו'. ומיהו לכחלה לא שרינן ליה טפי משיעורא: אמר
אביי הלכך. כיון דליכא למיחש למדי: אפילו כור וכו' קא שרי תנא דכרימא: ואפילו עירבו. שמי העלויות דליכא למיחש אי
שרי להו להני ע"י עוקה דנקא אתי לאפוקי מאני מן הגשמים ולהורידן לחצר כהדיא עד שפת העוקה כרגליהם וקא מטלטל בחצר דלא
מיערב אפילו הכי אסור: משום נפישא דמאי. דיש כהן ארבע סאתים לשני כמים: גיסטרא. כלי חרס שנסדק ונתנו שם חזיו לקבל
המים. להכי נקט גיסטרא דלא חזיא לתשמישא אחרת: כריכה. חרץ רחב כעין כיצ' שעושין לגנים: עריבה. ספינה קטנה:

תנא כמה דברים אמורים. פי'
הקוט' כמה דברים אמורים
לחץ עוקה ולפירושו ל"ל דלרז נחמן
דנמקון ה"פ כמה דברים אמורים
שפך עוקה של סאתים אכל צימות
בגשמים אין לחץ עוקה של סאתים
אכל עוקה של סאה לחץ עוקה כדי
מדה שופך ושונה זה וכן מירש
כקוט' נמקון והא דלא מיימי
ה"ס הן גרימא לעיל אממתי'
דעוקה משום דעני' נלקשו' עלה
ממתי' דבי ור"מ מפרש דלממתי'
(ו) לא יספוק על הכיץ קיימא כרימא
והא דקאמרי והרי שופכן כלומר והרי
כיצ' וגרסין אלא למאי ניהוש לה ולא
כמו שכתוב בספרים אלא התם:
מחזיק סאתים נותן סאה
סאתים. לאו דוקא
סאתים אלא אפילו כוריים דלא
הי' אין מילוק בין סאתים לסאה
לפי

אמות אין שופכן לתוכה מים בשבת הא ד' אמות שופכן שר"א בן יעקב
אומר כיצ' הקמור ד' אמות ברה"ר שופכן לתוכו מים בשבת: ר"א בן יעקב
אומר כיצ' הקמור: ממתי' דלא כחננאל דתניא חננאל אומר אפילו גג מאה
אמה לא ישפוך לפי שאין הגג עשוי לבלוע אלא לקלח תנא במה
דברים אמורים בימות החמה אבל בימות הגשמים שופך ושונה ואינו
נמנע מ"ט אמר רבא אדם רוצה שיבלעו וקתני לא ישפוך ^א א"ל התם למאי ניהוש
והרי שופכן דאדם רוצה שיבלעו וקתני לא ישפוך ^א א"ל התם למאי ניהוש
לה אי משום קלקול חצירו הא מיקללא וקיימא ואי משום גזירה שמא
יאמרו צנורו של פלוני מקלח מים סתם צנורות מקלחים הם אמר רב
נחמן בימות הגשמים עוקה מחזיק סאתים נותנין לו סאתים סאה אין נותנין
לו כל עיקר בימות החמה נמי מחזיק סאה נתיב ליה סאה גזרה דלמא אתי
ליתן ליה סאתים א"ה בימות הגשמים נמי ליגזור התם מאי ניהוש לה אי
משום קלקול הא מיקללא וקיימא אי משום גזירה שמא יאמרו צנורו של
פלוני מקלח מים סתם צנורות מקלחים הן אמר אביי ^בהילכך אפילו כור ואפילו
כוריים: וכן שתי דיוטאות זו כנגד זו: אמר רבא אפילו עירבו אמר ^ג (ליה)
אביי מאי טעמא אילימא משום נפישא דמאי והתניא אחת לי עוקה
ואחת לי גיסטרא בריכה ועריבה אף על פי שנתמלאו מים מערב שבת
שופכן לתוכן מים בשבת אלא אי איתמר הכי איתמר אמר רבא

א ב ג מ"י ספיו
מחלוקת שבת הלכה
טו ח ספס לחון סה
טו"ש ח"ס סה ספס
ח:

רבינו חננאל

בבבבא שהיא פחותה מד'
אמות שופכים. אי איכא
עוקה לחתקין בה המים
שרי. וא' לא נעשה
כשופכים מבחין לחצר
ברשות הרבים ואסור.
רב זורא אמר כר'
אמות תימי מרא. פחות
מד' אמות לא תימי
מרא. חצר, אלא נפקי
בהדיא. ואמר אביי חצר
[והיא] אריבא וקטין
[והיא] איכא בינייהו.
לרבה אסור דהא לא
מירדס' לרב זורא שרי,
דהא כיון דהיא אריבא
תימי מרא. תנן חצר
ואכסדרה מצטרפין לד'
אמות. קשיא לרבה. ופריך
כגון שהיתה אכסדרה
מקמה אח החצר שפסגתא
החצר והאכסדרה ד' אמות
על ד' אמות. אית
חצר שפחותה מד' אמות
אין שופכן לתוכה מים
בשבת. קשיא לר' זורא.
ופריך הא רבנן היא דביי
ד' אמות על ד' אמות.
ומתניתין ד' אלעזר בן
יעקב היא. דתנן כיצ'
שקמור ד' אמות ברשות
הרבים שופכן לתוכה מים
בשבת. ונה א"ש שאין
בו ד' אמות על ד'
אמות קתני שופכן לתוכה
מים בשבת. ומאי דוחקיה
דרב זורא לאוקומי לממתי'
כר' אלעזר בן יעקב
נוקמה כרבנן. אמר רבא
ממתי' קשתיה מאי איריא
חצר שפחותה מד' אמות
ותני חצר שאין בה ד'
אמות. אלא מאי שפחותה
פחותה סכל צד. הא
אריבא וקטין שופכן.
והכי קתני חצר שפחותה
מד' אמות אין שופכן
לתוכה מים בשבת. הא שיש
בה ד' אמות שופכן. שרי
אליעזר בן יעקב אומר
ביצ' שקמור ד' אמות
ברשות הרבים שופכן
לתוכו מים בשבת. פי'
ביצ' קמור, י' קנא הוא
סמיל מיערב. ממתי'
דקתני אבל שופך לגג והן
יורדין לביצ' דלא כחננאל.
דתניא חננאל אומר אפילו
גג ק' אמות לא יספוק

